

ΘΕΑΤΡΙΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΕ ΚΟΥΡΑΓΙΟ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ

Τὸ «Θεσσαλικὸ Θέατρο» γιὰ δεύτερη χρονιά λοξοδρόμησε τὴν καμπύλη αὐτὴ πρὸς τὴν... ζούγκλα τῆς πρωτεύουσας. Πέρσι, μὲ τὴ «Διαθέρκη τοῦ καθηγητῆ», τοῦ Μάριου Ποντίκα, φέτος μὲ τὴν «Ἀγγέλα» τοῦ Γ. Σεβαστιογλου. Ἦρθε γιὰ τρεῖς παραστάσεις, μὰ ἡ προσέλευση τοῦ κοινού, τὸ κράτησε γιὰ ἑννέα.

Στὶς 26 Δεκεμβρίου 1975 ἀρχισε τὴ δύσκολη πορεία του, μὲ πρώτης τάξης ὕλκιο, μὲ βαθιὰ ἐπὶ τὴν ἀποστολὴς του, μὲ θοὸν τὰ ὑπομνήματα καὶ τὶς αἰτήσεις γιὰ ἐπιχορηγήσεις καὶ βοηθήματα, μὲ ἐπιμονὴ καὶ μαχητικότητα καὶ μὲ τὴν τελικὴ συμπαράσταση τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης τῆς Λάρισας, καθὼς καὶ ὁρισμένων μελῶν τῆς «Θεσσαλικῆς Πνευματικῆς Πορείας», ὅπου ἀνήκει.

«Αὐτὴ τῶν θαυμάτων» τοῦ Καμπανέλλου, «Πανηγύρι» τοῦ Κεχαῖδη, «Γύχη τῆς Μαρούδας» τοῦ Κορομηλά, «Τῆς Λαρίσης τὸ ποτάμι» (ἐπιθεώρηση), «Ὁ καλὸς στρατιώτης Σβέν» τοῦ Σ. Πατατζῆ, «Μανδραγόρας» τοῦ Μαικωδέλλου, μονόπρακτα τοῦ Α. Τσέχου, «Διαθέρκη τοῦ καθηγητῆ» τοῦ Ποντίκα, «Τὰ καινούργια ρούχα τοῦ βασιλιά» τοῦ Γ. Καλαϊτζοπούλου, «Ἀγγέλα» τοῦ Γ. Σεβαστιογλου, 10 ἔργα ποιότητας ποὺ εἶχαν νὰ παλαίψουν μὲ 40 λαρισσιὰ ἐκκλησιαστικά, μὲ σωρὸ κακοτάχαιες ὁδικὲς ἀρτηρίες, μὲ κακὲς καιρικὲς καὶ

οἰκονομικὲς συνθῆκες.

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ «Θεσσαλικοῦ Θεάτρου» εἶναι ἀπὸ μόνη τῆς μὴ δικαίωση σὲ τούτῃ τὴ δύσκολη προσπάθεια.

Ἡ «Ἀγγέλα» τοῦ Γ. Σεβαστιογλου, δὲν κρίνεται σήμερα. Ἐχει πολλαπλὰ κριθεῖ ἀπὸ τὸ 1950 ποὺ γράφτηκε ὡς σήμερα. Παίχτηκε στὴ Μόσχα ἀπὸ τὸ θέατρο Βαχτάνκοφ, στὴ Βουλγαρία καὶ σὲ ἄλλες ἀνατολικὲς χώρες, ὥσπου τὸ 1964 ὁ Κούνετση ἀπελευθέρωσε ἀπὸ τὴ λογοκρισία, καθὼς λέει ὁ συγγραφέας τῆς, καὶ τὴν πρωτοπαρουσίασε στὴν Ἑλλάδα, σ' ἐκεῖνη τὴν ἀλησμόνητη παράσταση στὸ θέατρο τοῦ «Ὀρφέα». Δεκατέσσερα χρόνια ἀργότερα, τὸ «Θεσσαλικὸ Θέατρο» μᾶς τὴν παρουσιάζει καὶ πάλι γιὰ νὰ ζυγιστεῖ μέσα στὸ χρόνο καὶ στὶς ἀλλαγμένες συνθῆκες.

Λίγο - πολὺ, στὰ 29 χρόνια τῆς ζωῆς τῆς, ἡ ὑπόθεση ἔχει γίνῃ γνωστὴ: Μιὰ 18χρονη ὑπηρέτρια γκρεμίζεται ἀπὸ τὴν πολυκατοικία. Σύμφωνα μὲ τὸ τυπικὸ ἄστυνομικὸ δελτίο, ἐπὶ τοκοκτόνησεν ἐγκαταλεωφθεῖσα, στὴν πραγματικότητά της ἔλαβε, ὅπως τόσες καὶ πόσες, πέσει θύμα σπείρας σαματεμπόρων.

Μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴ θεματικὴ ἀφορμὴ καὶ μέσα ἀπὸ τοὺς ρόλους τοῦ ἔργου, ὁ συγγραφέας ἐπιδιώκει πολὺ περισσότερο ἓνα δράμα ἀνθρώπων, ἓνα δράμα γυναικῶν π.δ. συγκυριμένα, «τῶν κάθε λογῆς γυναικῶν», σπ-

μάνει δ. Μ. Πλωρίτης, «ποὺ μοχθοῦν μερонуχτὶς σ' ἓναν κόσμο ἄξενο καὶ ἀπολαχνο, ποὺ μέσα τους σπαρταράει ἀκόμα ὁ σπόρος τῆς χωριάτικης φύτρας τους, ποὺ ἡ καρδιά τους φτεροκοπάει γιὰ στοργὴ καὶ ἀγάπη, ποὺ ἐλπίζουν καὶ ὀνειρεύονται μιὰ φυγὴ καὶ μιὰ λύτρωση καὶ ποὺ τὰ ἀπλοῦκά τους ὄνειρα τὰ ἐκμεταλλεύονται καὶ τὰ λεηλατοῦν οἱ «ἐξυπνοὶ» καὶ οἱ καταφερτζήδες —εἴτε ἐμποροὶ τοῦ μόχθου εἶναι, εἴτε ἐμποροὶ τῆς σάρκας...».

Οἱ κίνδυνοι ἀπὸ τὸ ἔργο εἶναι δύο: Πρῶτα, ἀν μέσα ἀπὸ τὴν παράσταση δὲν ἀνοίξουν αὐτὰ τὰ ὅρια τοῦ ἔργου καὶ μείνει μιὰ στενὴ ἡθογραφία σὲ μιὰ ταραχὰ μὲ μπουνιάδες, καημούς καὶ δράματα, καὶ δεύτερα, ἀν τὸ δραματικὸ στοιχεῖο τῶν κορυφώσεων τοῦ ἔργου γλιστρήσει πρὸς τὸ μελοδραματικόν.

Πιστεύουμε πὺς ἡ παράσταση τοῦ «Θεσσαλικοῦ», στὴν Ἀθήνα, ἀπάρηγε καὶ τοὺς δυὸ κινδύνους. Ἀν κάποιες στιγμὲς τὸ ἔργο στένευε κάπως, ἐκεῖ θαρρῶ πὺς φταίει ἡ ἐντύπωση τῆς γυναικείας χειραφέτησης τῶν τελευταίων χρόνων ποὺ, δυστυχῶς, συχνὰ εἶναι ἐντύπωση καὶ μόνο, μιὰ καὶ τὸ δράμα τῆς ταραχῆς καὶ τοῦ πλυσταριοῦ ἔχει μετατοπιστεῖ στὸ δράμα τοῦ ἐργαστοῦ μὲ τοὺς κυλιόμενους ἡμάντες, στὸ δράμα τῆς ξενιτιάς καὶ τῶν Gastarbeiter, στὸ δράμα τῆς βιομηχανικῆς ὑπερανάπτυξης καὶ τῆς ἀτομικῆς ὑπανάπτυξης.

Τόσο ἡ σκηνοθεσία, ἡ σκηνογραφία καὶ ἡ μουσικὴ, ὅσο καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν ρόλων κινήθηκαν σὲ ἓνα ἐπίπεδο ἀναμφισβήτητης ποιότητας, μὲ κορυφώσεις, ὅπως στοὺς ρόλους τῆς Φανῆς (Νίκη Παζαρέντζου), τῆς Ἀγγέλας («Ἀννα Βαγενᾶ»), τῆς Γεωργίας («Ἀλίκη Ἀλεξανδράκη»), τοῦ Μένιου (Γιώργος Ζωγράφος). Ἡ μόνη προσωπικὴ ἐπιφύλαξη εἶναι, πόσο μπόρεσε τὸ

κοινὸ τοῦ χωριού, τὸ στερημένο θεατρικόν, τὸ κοινὸ ποὺ εὐκόλα ταυτίζεται καὶ ταυτίζει, νὰ συλλάβει τὴν πλατύτερη ἀναφορὰ τοῦ ἔργου. Μπόρεσε, ἀραγε, νὰ δεῖ πίσω ἀπὸ τὸ ρεαλιστικοφανὲς αὐτὸ δράμα, τὸ εἶδος τῶν ὁπλων, ἀνυπεράσπιστων ἀνθρώπων, ποὺ προσφέρονται εὐκολὴ λεία στὶς ὁρέξεις τῶν ἐπιτήδεων καὶ τῶν πονηρῶν;».

Ὅπως καὶ νῆχουν ὅμως τὰ πράγματα, τὸ χωριὸ, τὸ κεφαλὴ χωρὶ καὶ ἡ στερημένη ἐπαρχία, εἶδε ἀκόμα μιὰ φορὰ ἀπὸ τὸ «Θεσσαλικὸ Θέατρο» μιὰ παράσταση μόχθου καὶ ἀγάπης, ἀγάπης τόσο γιὰ τὸ θέατρο, ὅσο καὶ γιὰ τὸ ἴδιο τὸ κοινόν.

Τὸ ἔργο σκηνοθετήθηκε ὁ Διὰ γόρας Χρονόπουλος. Ἡ μουσικὴ ἐπιμέλεια εἶναι τοῦ Λουκιανοῦ Κηλητῆ, τὰ σκηνικὰ κοστούμια τοῦ Γιώργου Ζιάκα. Παίζουν οἱ ἡθοποιοὶ: Ρέα Χαλκιάδου, Νίκη Παζαρέντζου, Ἀλίκη Ἀλεξανδράκη, Γιάννα Ἀβραμίου, Γιώργος Ζωγράφος, Ἀννα Βαγενᾶ, Θάνος Κανέλλης, Κώστας Καποδιστριας, Σερᾶφειμ Ντέας. Συμμετέχουν: Ἀλὴ Βαριδάκη, Σωκράτης Βασιλάκης, Κατερίνα Ἰωαννίδου, Στέλιος Μαϊνᾶς, Λευτέρης Παπακωνσταντίνου.

Ἄλλος ἓνας ἀξιόλογος καὶ ἀξιοπρόσεκτος ἀγώνας θεατρικῆς - ποιητικῆς ἀποκέντρωσης, γίνεται 2 χρόνια τώρα, ἀπὸ τὸ «Θέατρο Καισαριανῆς», ποὺ καθιερώθηκε μὲ τὸν «Λεπρόντι» καὶ τὸν «Πλούτο» τοῦ Μ. Χουρμούζη. Ὅσο ἀπὸ 2 μῆνες στούντιο πάνω σὲ μονόπρακτα τοῦ Κ. Βάλεντιν καὶ τοῦ Μπρέχτ καὶ ὅσο ἀπὸ δύο μῆνες πρὸς ἀπὸ τὰ δύο ἀναμφισβήτητοι Σταύρο Ντουφεξή—ἐκινῶν μιὰ βουτιά στὰ βαθιά. Στὸ χωρὶ τῆς ἀρχαίας τραγωδίας: «Ὀδύσσεια» σ' αὐτὴ τὴν ἀρετή, γιατί ὅτι, καὶ ἂν ἐπιχειρούσαμε σὸν στούντιο, κάποιον αὐτοῦμα-σταν, κάποιον μᾶς φαινόταν πὺς ἐκινούσαμε ἀπὸ μέση καὶ ὄχι ἀ-

«'Αγγέλα», απ' τὸ «Θεσσαλικὸ Θέατρο». Δεξιά: «'Ιφιγένεια ἐν Αὐλίδι», στὸ «Θέατρο Καισαριανῆς».

πὸ ἀρχή. Καί, βέβαια, μιὰ τέτοια δουτιά θέλει χρόνο καὶ κόπο καὶ ἀναθεώρηση σὲ πολλὰ συσσωρευμένα μέσα μας καὶ ἔξω μας, θέλει ψυχραιμία καὶ αὐτοπάρηση, λένε οἱ «χειρῶνακτες» αὐτοὶ ἡθοποιοὶ τῆς Καισαριανῆς, πού δὲν ζοῦν ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά τους, ἀλλὰ δουλεύουν... γιὰ νὰ τὸ ζήσουν.

Ἡ τραγωδία πού ἀνέβασαν, εἶναι ἡ «'Ιφιγένεια ἐν Αὐλίδι» τοῦ Εὐριπίδη, μιὰ ἀπὸ τὶς προβληματικότερες τραγωδίες τοῦ ἀρχαίου κλασικοῦ μας ρεπερτορίου. Στὰ θρανία ἢ στῇ σκηνῇ, τὴ διδασχτήκαμε ὡς τώρα σὰν πατριωτικὸ - ἥρωϊκὸ δράμα, τὴ θυσία τῆς 'Ιφιγένειας, σὰν ἐθελούσια αὐταπάρηση, μιᾶς πατριώτισσας παιδοῦλας, τὸν 'Αγαμέμνονα, τὸν Μενέλαο, τὸν 'Αχιλλεὺς σὰν ἥρωες - στρατηλά-

τες, πού ἔγνοια ἔχουν μόνο τὸ καλὸ τῆς πατρίδας, τὸ χορὸ τῶν γυναικῶν τῆς Χαλκίδας, σὰν συμπαραστάτισσες τοῦ πόνου τῆς μάνας Κλυταίμνηστρας, τοῦ θρήνου καὶ τῆς «μεταστροφῆς» τῆς θυγατέρας 'Ιφιγένειας. Κι ὁ Εὐριπίδης; Ὡς τώρα ἔβγαине περιεργὰ πολεμοχαρὲς καὶ μυστήρια ἀσυνεπῆς μὲ τὸ ὑπόλοιπο ἔργο του (ἀκόμα καὶ στὸ τμήμα τῆς τραγωδίας πού δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ πατρὸς τῆς τῆς).

Μέσα ἀπὸ λατρευτικές, πανηγυριώτικες φιγοῦρες, πού κινούνται μὲ μάσκες καὶ κοδόβους στὸν ἀσταμάτητο ρυθμὸ ἑνὸς τουμπλεκιοῦ, πάνω σὲ μιὰ σκηνὴ 5X7, μέσα ἀπὸ μικρὰ σκηναὶ θάύματα μὲ πανιά, κοστουμὰ καὶ κινήσεις, ἀποκαλύπτεται γιὰ πρώτη φορὰ στὰ θεατρικὰ

μας χρονικά, μιὰ ἄλλη «'Ιφιγένεια» καὶ ἕνας ἄλλος Εὐριπίδης. Ἡ 'Ιφιγένεια, ὁ ἄμνός πρὸς σφαγὴν, ἡ ἀντιποφίαστη παιδούλα, γίνεται ξαφνικά ἕνα τραγικὸ θῦμα, ὠριμάζει μέσα στὸν ὀλεθρο πού ἀντικρύζει, ζητάει νὰ πεθάνει γρήγορα καὶ ἔχοντας σκιστεῖ πιά μπρὸς τῆς τὰ πέπλα τοῦ ψεύτικου πατριωτισμοῦ, γεμίζει τὰ ἀναφυλλητὰ καὶ τὸν θρήνο τῆς μὲ σαρκασμὸ καὶ τραγικὰ ἐρωτηματικά.

Ὁ 'Αγαμέμνωνας καὶ ὁ Μενέλαος ἀποκαλύπτονται στὴν παράσταση διπρόσωπα, ἐπιπόλαια, φιλόδοξα πύονια τοῦ 'Οδυσσεᾶ καὶ τοῦ Κάλχα. Ὁ 'Αχιλλεὺς, τὸ πρωτοπαλλῆγκρο τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας, ἕνας γελοῖος ψευτοπαλλῆγκρος μὲ τρατὴ ὄχι μόνο τῇ φτέρνα του, ἀλλὰ ὁλόκληρη τῇ θρυλικῇ του ὑπαρξῇ.

Κι ὁ χορός; Ὁ χορὸς συμπυκνώνει πάμπολλες διαστάσεις: κοντοσοπλόικες, ἐπιπόλαιες, χαζοχαρούμενες, ἀστόχαστες, μαζὶ μὲ διαστάσεις συμπόνιας, λυριζμοῦ καὶ θυμοσοφίας.

Ἡ παράσταση τῆς Καισαριανῆς εἶναι ἕνα κράμα τραγικῆς αἰσθητικῆς καὶ τραγικῆς φάρσας — ὅπως ἀποκαλύπτει ὁ τελευταῖος ἀγγελιαφόρος — εἶναι μιὰ ἀποκαλυπτικὴ συνέχεια τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ στοιχείου μέσα στὸ πηγαῖο λαϊκὸ στοιχεῖο.

Δυνὸ συνεπῆ καὶ ἀξιώλογα δειγμάτων ὄχι μόνον πολιτιστικῆς ἀποκέντρωσης, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερον προβληματισμοῦ πάνω στῇ θεατρικῇ πράξει, ὀρθώνουν μιὰ συντονισμένη ἐκκλίση γιὰ οικονομικὴ βοήθεια καὶ συμπάρταση πρὸς τὸ μέρος τῆς Πολιτείας.

Τὴν «'Ιφιγένεια ἐν Αὐλίδι» σκηνοθέτησε ὁ Σταύρος Ντουφεξῆς. (Μετάφραση τοῦ ἴδιου σὲ συνεργασία μὲ τὸν Δημήτρη Μηλιᾶδη). Τὴ μουσικὴ φροντίδα εἶχε ὁ Στέφανος Βασιλειάδης. Τὰ σκηναὶ κοστοῦμα εἶναι τῆς Ἑρῆς Δρίνη. Τουμπλέκι παίζει ὁ Μαθιὸς Βαλαδάκης. Ἀντίφωνο Βλησιδῆς, Σπύρος Κωνσταντινίδης, Ἡλίας Χριστόπουλος, Δημήτρης Κολοβός.

Ἄννυ Κολτσιδοπούλου